

Täysistunto

Torstai 28.5.2020 klo 16.00—18.11

2.2. Suullinen kysymys EU-komission elpymisrahastoesityksestä (Antero Laukkanen kd)

Suullinen kysymys SKT 72/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Laukkanen, sama kysymyskokonaisuus.

Keskustelu

16.14 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Euroopan komissio tosiaan julkaisi eilen esityksensä unionin monivuotisesta rahoituskehyksestä, noin 750 miljardia elpymisrahastoon. Tästä valtaosa valuisi kuitenkin Italialle ja Espanjalle avustuksena. Suomen saama osuus avustuksista olisi noin 3,7 miljardia, mutta samalla maksuosuutemme olisi pitkälle toistakymmentä miljardia. EU ottaisi elpymisrahastoa varten ensimmäistä kertaa historiassaan merkittävän suuruisen lainan, jonka EU-maat maksaisivat takaisin jäsenmaksujen muodossa, eli kuka vielä tietää, millaiseksi tämä maksuosuus lopulta muodostuu. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä sanoo kokeneen parlamentaarikon Mauri Pekkarisen tavoin ”ei” tällaiselle paketille, ehdottomasti ”ei” vastikkeettomalle rahanjalolle. [Timo Heinonen: Pekkarista ikävä!] Miten Suomen hallitus suhtautuu tämänkaltaiseen ehdotukseen [Puhemies koputtaa] avoimen rakentavasti, kun se ilmiselvästi rikkoo [Puhemies: Aika!] EU:n aivan keskeisimpiä periaatteita ja sääntöjä?

16.15 Valtiovarainministeri Katri Kulmuni (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On aivan selvää, että kun tehdään uusia esityksiä, niin ne vaativat laajan eurooppalaisen tuen ja niitä pitää harkita siten, että ne saavat poliittisen tuen eurooppalaisilta, että taloudelliset luvut ovat selvillä. Eduskunnan täytyy saada tiedot niistä kaikista vastuista, jos Suomi lähtee mukaan — mihin lähtee mukaan, minkälaisella summalla — siitä, että nämä ovat tarkkarajaisia. Me tiedämme, että budjettisuvereniteetti on vain ja ainoastaan tässä talossa, ja tämä vaatii myös oikeudellista harkintaa ja erittäin tarkkaa tutkintaa. Me tiedämme, että Suomen perustuslaki on hyvä ja tiukka, ja se lähtee kyllä siitä, että kaikkien näiden yksityiskohtien täytyy olla tiedossa. Meillä ei ole vielä niitä yksityiskohtia olemassa, ja siksi Suomi lähtee tietenkin neuvottelemaan siitä, että me saamme tuon esityksen paremmaksi, koska tuollaisenaan ei ole tietenkään mahdollista, että se tulisi menestymään. Siltä pohjalta lähdemme, ja eduskuntaa varmasti informoidaan, [Puhemies koputtaa] kun hallitus on asiaa käsitellyt.

16.16 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Komission esitys tästä elpymisrahastosta on kyllä periaatteellisesti erittäin suuri askel, se on askel kohti liittoval-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 82/2020 vp

tiokehitystä. Kristillisdemokraatit eivät voi hyväksyä tällaista yhteisvastuullista velkaa eivätkä myöskään tulonsiirtounionia. EU:n perussopimuksissa on selkeästi määritelty, että unionia ei saa rahoittaa velaksi eikä myöskään toisten jäsenmaitten velkoja ottaa toisten jäsenmaitten kontolle. Tämä velkojen maksu ja myöskin maksutapa ovat tällä hetkellä hämärän peitossa. On puhuttu jopa siitä, että EU:lle saataisiin verotusoikeus, ja jos olen oikein ymmärtänyt, niin täällä hallituksen riveistä ministeri Ohisalo on jopa kannattanut tämmäntyppisiä ajatuksia. Arvoisa hallitus, olisin nyt kysynyt: onko Suomella kanttia sanoa ”ei” tälle esitykselle? Se aivan selkeästi rikkoo paitsi EU:n perussopimuksen keskeisiä kohtia myöskin Suomen perustuslakia ja sitä, millä perustuslaissa [Puhemies koputtaa] ja perustuslakivaliokunnassa [Puhemies: Aika!] on edellytetty vastuitten tarkkarajaisuutta.

16.18 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy tietysti huolella tutkia ja kuunnella lainoppineita ja perustuslakivaliokunnassa käydä läpi, mikä on se oikeusperusta, mille komissio on tämän oman esityksensä rakentanut. En ole itse siitä vielä valmis sanomaan viimeistä sanaa, koska komissio on oman esityksensä antanut toden sen olevan EU:n perussopimusten mukainen. Komissio ei ole siis lähtenyt itse rikkomaan omia perussopimuksiaan, vaan kyllä perussopimuksista löytyy artikla, jossa todetaan, että EU:lla voi olla omia tuloja, muitakin kuin jäsenmaksuista koostuvia tuloja. Samoin komissio on tälle rakentanut oikeusperustan: se perustuu niin sanotulle solidaarisuusartiklalle, jossa vedotaan luonnonkatastrofin aiheuttamaan hätätilaan unionissa, jolloin EU voi jäsenmaitaan tukea. Ja luulen, että tässä pandemiassa, tässä koronakriisissä, on aika monen mielestä kyseessä luonnonkatastrofin kaltainen tilanne, jossa jäsenmailta myös kysytään solidaarisuutta toista kohtaan. [Puhemies koputtaa] Mutta sellaista tilannetta ei synny, että me ottaisimme toisten olemassa olevia velkoja yhteisvastuullisesti maksettavaksi. Se ei käy.

16.19 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Suomessa leipäjonot kasvavat, Suomessa työttömyys kasvaa, pienituloisten ahdinko kasvaa. Koronakriisi on osunut tänne, Suomeen. Mitä tekee EU? Se pistää Suomen maksamaan miljarditolkulla Italiaan, Kreikkaan ja Espanjaan. Suomelle suunniteltu osa EU:ssa on ikuinen velkavankeus. Komission tarkoituksena on estää uudet brexitit eli jäsenmaiden erot EU:sta, eli tehdään EU:sta eroaminen niin kalliiksi, että kukaan ei voisi ikinä lähteä EU:sta, kuten britit, ainakaan maksamatta kohtuutonta hintaa. Tätä komission pakettia ajavat kansanedustajat eivät aja enää Suomen asiaa, vaan he ajavat EU:n asiaa. Kysyn hallitukselta: onko itsenäisyytensä palauttanut Iso-Britannia [Puhemies koputtaa] tällä hetkellä mielestänne huonommassa asemassa kuin Suomi? [Iiris Suomela: Aika selkeästi!]

16.20 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU ei ole mikään pakkoyhteisö. EU ei pakota ketään jäsenmaata sen paremmin mukaan kuin pysymään mukana. EU:sta pääsee pois, niin kuin brexit osoittaa. Toki siinä täytyy neuvotella ehdot, ja tulevasta suhteesta Ison-Britannian kanssa käydään parhaillaan neuvotteluja, ja ne eivät ole olleet kovin helppoja. Me emme vielä tiedä, millaiseksi tuleva kauppasuhte Ison-Britannian kanssa muodostuu ja käykö tässä niin, että saarivaltion talous alkaa kukoistamaan. Tämä kaikki jää nähtäväksi.

Mutta Suomen kannalta on kyllä tärkeää, että me olemme mukana tässä eurooppalaisessa yhteistyössä, koska se on meidän kotimarkkinamme. Se on meille se kaikkein tärkein

Pöytäkirjan asiakohta PTK 82/2020 vp

vientimarkkina. Meidän kohtalomme ovat yhteenkiedotut. Emme voi kuvitella, että pärjäisimme jotenkin paremmin ulkopuolella, kun 40 prosenttia meidän bruttokansantuotestamme menee vientiin. Meidän etumme ovat yhtenäisiä, ja sen takia me olemme aktiivisesti EU:n eturivissä vaikuttamassa ja huolehtimassa siitä, että Suomen ääni unionin täysivaltaisena jäsenenä kuuluu [Puhemies koputtaa] päätöksenteossa.

16.21 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Täytyy ymmärtää se, että vuonna 12 käytännössä kuitenkin syvennettiin paljon yhteisvastuuta Euroopassa. Tällä hetkellä yhteisvastuuta syntyy EVM:n kautta, ja sitä syntyy Euroopan keskuspankin kautta valtavia summia. Itse Euroopan unioniin kuulumisen tuo meille yhteisöllisyyttä, ja tämä kaikki pitää ymmärtää tähän pohjalle.

Nyt on hyvä, että kun tätä uutta rahoitusvälinettä neuvotellaan, niin sitä ollaan tuomassa osaksi Euroopan unionin budjettia. Siitä tulee demokraattinen ja läpinäkyvä, ja sille voi antaa tukensa, koska silloin pystytään näkemään, millaisia ratkaisuja tehdään — demokraattisesti ja avoimesti. Mutta silloin tullaan niihin ehtoihin ja edelleen siihen neuvotteluun. On Suomen hallituksen tehtävä neuvotella Suomen kannalta parhaat mahdolliset ehdot, pitäen kiinni niistä meidän pitkistä periaatteista.

Kun te sanoitte, ministeri Tuppurainen, että Suomi tapauskohtaisesti tekee yhteistyötä, niin kyllä pohjoisten pienten Euroopan maiden talouslinja on juuri nyt se paikka, missä sitä yhteistyötä [Puhemies koputtaa] sen niin sanotun hansaryhmän [Puhemies: Kysymys!] kanssa pitää tehdä, jotta meillä on liittolaisia. [Timo Heinonen: Eikö näin? Miksi ei? — Paavo Arhinmäki: Koska hansaryhmää ei ole enää olemassa!]

16.23 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen (vastauspuheenvuoro): Täältä salista tulee jo vastauksia. — Arvoisa puhemies! Edustaja Orpo, yksi tapa arvioida tätä on tietysti tarkastella siltä kannalta, että Suomi on euromaa, eli toisin kuin naapurimaamme Ruotsi ja Tanska me olemme valinneet sen, että me olemme yhteisvaluutassa. Se on jo yksi luonteva tapa ikään kuin arvioida sitä, miten Suomi suhtautuu tähän Eurooppa-politiikkaan.

Toki me olemme valmiita tekemään yhteistyötä — esimerkiksi sisämarkkinoitten syventämiseen liittyvissä kysymyksissä tai valtioneuvoston päätöksiin liittyvissä kysymyksissä, kauppapolitiikkaan liittyvissä kysymyksissä — silloin kun se on meidän kaikkien kannalta järkevää, mutta senkaltaisen pysyvien blokkien luominen olisi tässä tilanteessa kyllä onnetonta, koska Euroopan unioni on vahva silloin, kun se on yhtenäinen.

Tämän hallituksen tavoitteena on tukea vahvaa ja yhtenäistä Euroopan unionia, joka kykenee ratkomaan aikamme suuria globaaleja kriisejä. Niitä globaaleja kriisejä ovat muun muassa ilmastohaaste, kasvava eriarvoisuus mutta myöskin kasvavat suurvaltapolitiittiset jännitteet, [Puhemies koputtaa] kauppapolitiittiset riidat, ja nyt tarvitaan unionia, joka kykenee toimimaan.

16.24 Valtiovarainministeri Katri Kulmuni (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Teemakohtaisesti Suomi tekee aina yhteistyötä samanmielisten maiden kanssa. [Ben Zyskowitz: Olisiko tässä sellainen teema?] Minä olen tänään puhunut oman ruotsalaisen kollegani kanssa, eilen itävaltalaisen kollegan kanssa. Teen erittäin tiivistä yhteistyötä monien lähinaapureiden kanssa, mitä tulee talouslinjauksiin, [Välihuutoja oikealta] ja on aivan selvä, että joissain toisissa kysymyksissä, mitkä liittyvät vaikkapa maatalouteen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 82/2020 vp

tai metsiin tai liikenteeseen, voikin olla eri maat, joilla on samankaltaisia painotuksia kuin Suomella. Siksi Suomi tekee yhteistyötä kaikkien kanssa ja kulloinkin etsii sitä parasta linjaa, joka auttaisi myös sen suomalaisen näkemyksen eteenpäinviemistä, joten Suomi toimii erittäin aktiivisesti ja rakentavasti aina eurooppalaisissa pöydissä ajaen suomalaisten veronmaksajien etua, mitä tulee taloudellisiin kysymyksiin, ajaen Suomen etua. Se on meidän tehtävämme, ja totta kai meille on keskeistä, että Eurooppa selviää myös näistä vaikeista asioista, jotka tästä koronakriisistä ovat aiheutuneet.

Kysymyksen käsittely päättyi.